

Pro

Chapter 4

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

בִּנְיָה׃ לְדַעַת אֶת־הַקְּשִׁיבוּ אָב מוֹסֵר בָּנִים שְׁמִיעוּ 1
pangertosan kanggé-mangertosi lan-migatèkna bapa piwulang-saking anak-anak mirengna
[H0998](#) [H3045](#) [H7181](#) [H0001](#) [H4148](#) [H8085](#)

He bocah-bocah, padha ngrungokna pamerdinging bapa, lan titenana supaya kowe bisa oleh pangreten,

אֵל־אֲנִי אֲנִי־לְכֻם נָתַתִּי טוֹב לְקַח כִּי 2
aja piwulang-kula dhateng-panjenengan kula-maringi kang-saé piwulang amarga
[H0408](#) [H8451](#) [H5414](#) [H3948](#)

תֵּעָזְבוּ׃
ninggalaken

awitdene piwulang kang becik kang dakwenehake marang kowe, aja padha ninggal marang pituduhku.

לְפָנַי לְפָנַי־לְכֻם לְפָנַי־לְכֻם לְפָנַי־לְכֻם לְפָנַי־לְכֻם לְפָנַי־לְכֻם 3
ing-ngarsanipun lan-mung-siji ringkih kanggé-bapa-kula kula-dados putra amarga
[H6440](#) [H3173](#) [H7390](#) [H0001](#) [H1961](#)

אִמִּי׃
ibu-kula
[H0517](#)

Marga nalika aku isih bocah tunggal saomah karo bapakku, aku ringkih lan dadi anak ontang-antinge ibuku;

לְכַח לְכַח־לְכַח לְכַח־לְכַח לְכַח־לְכַח לְכַח־לְכַח 4
manah-panjenengan pangandikan-kula nyekel dhateng-kula lan-ngendika lan-mulang-kula
[H1697](#) [H8551](#) [H0559](#)

וְחָיָה׃ מְצֻתִי שָׁמַר
lan-gesang perintah-kula njagi
[H2421](#) [H4687](#) [H8104](#)

aku diwulang bapakku, pituture mangkene: "Atimu dimen nggondheli tembung-tembungku; pituturku tetepana, temah kowe bakal urip;

נִימְפָּג וְאֵל־תְּשֻׁכָּח אֵל־בִּינְיָה קָנָה קָנָה קָנָה 5
nyimpang lan-aja kesupen aja pangertosan tumbas kawicaksanan tumbas
[H5186](#) [H0408](#) [H7911](#) [H0408](#) [H0998](#) [H7069](#) [H2451](#) [H7069](#)

כִּי׃ מְאָמְרִי־
cangkem-kula saking-pangandikan
[H6310](#) [H0561](#)

mbudidayaa supaya oleh kawicaksanan, marsudia supaya oleh pangreten, aja ndleya lan aja nyimpang saka tembung-tembung kang metu saka ing cangkemku.

אַהֲבָה tresnaa-punika H0157	וְתִשְׁמְרֵהָ lan-bakal-njagi-panjenengan H8104	תַּעֲזֹבָה ninggalaken-punika	אֵל- aja H0408	6
--	---	----------------------------------	--------------------------------------	---

וְתִצְרֵךְ:
lan-bakal-ngreksa-panjenengan
[H5341](#)

Aja nyingkur marang kawicaksanan, temah kowe bakal direksa, iku tresnanana, temah kowe bakal digumateni.

וּבְכֹל- lan-kanthi-sedaya H3605	חֻכְמָה kawicaksanan H2451	קָנָה tumbas H7069	חֻכְמָה kawicaksanan H2451	רֵאשִׁית wiwitan-saking H7225	7
--	--	--	--	---	---

:בֵּינָה
pangertosan
[H0998](#)

קָנָה
tumbas
[H7069](#)

קָנִינוּךְ
pikantukan-panjenengan
[H7075](#)

Wiwitane kawicaksanan iku: marsudia supaya oleh kawicaksanan, lan mbudidayaa oleh pangreten srana sabarang kang wus kokdarbeni.

כִּי nalika H3513	הִכְבִּירְךָ bakal-ngurmati-panjenengan H3513	וְתִרְוַמְנֵךְ lan-bakal-nganggégaken-panjenengan	סִלְסֻלָּה ngurmatana-punika H5549	8
---	---	--	--	---

:תַּחְבֵּקְנָה
ngrangkul-punika
[H2263](#)

Iku ajenana, temah kowe bakal diluhurake, manawa kokrangkul, kowe bakal kadadekake kajen keringan.

תְּפָאֵרַת kang-mulya H8597	עֲטֻרַת makutha H5850	תֵּן kang-éndah H2580	לִינֵת- karangan H3880	לְרֵאשִׁיךְ kanggé-sirah-panjenengan	תִּמְנֵן maringi H5414	9
---	---	---	--	---	--	---

:תִּמְנֵנִיךְ
bakal-maringi-panjenengan
[H4042](#)

Sirahmu bakal dietrapi oncen-ocnen kembang kang endah, sarta kowe bakal diwenehi makutha kang adi.”

לָךְ kanggé-panjenengan	וְיִרְבֵּי lan-bakal-kathah	אֲמָרֵי pangandikan-kula H0561	וְקָח lan-nampia H3947	בְּנֵי anakku	שְׁמַע mirengna H8085	10
----------------------------	--------------------------------	--	--	------------------	---	----

:שְׁנוֹת תַּיִם
gesang taun
[H8141](#)

He anakku, rungokna lan tampanana pituturku, temah bakal dawa umurmu.

בְּמַעְגְלֵי- ing-dalan H4570	הִדְרִכְתִּיךָ kula-nuntun-panjenengan H1869	הִרְתִּיךָ kula-mulang-panjenengan	חֻכְמָה kawicaksanan H2451	בְּדֶרֶךְ ing-dalan H1870	11
---	--	---------------------------------------	--	---	----

:יֵשֶׁר
kang-leres
[H3476](#)

Kowe dakwulang bab dalane kawicaksanan, daktuntun lakumu ana ing dalan kang lurus.

לא   תְּרוּם   וְאִם-   צַעֲדָה   יִצֵּר   לֹא-   בְּלִכְתָּהּ   12
 boten   mlayu   lan-yèn   jangkah-panjenengan   sesak   boten   nalika-mlampah-panjenengan
[H3808](#)   [H7323](#)   [H6806](#)   [H3334](#)   [H3808](#)   [H3212](#)

תְּכַשְׁלֵהוּ :
 kesandhung
[H3782](#)

Manawa kowe lumaku, jangkahmu bakal ora dialang-alangi, manawa lumayu, ora bakal kesandhung.

תְּחִיבֵהוּ :   הִיא   כִּי-   נִצְרָה   תְּרַף   אֶל-   בְּמוֹסֵר   תְּחִזֵּק   13
 gesang-panjenengan   punika   amarga   njagaa-punika   nguculi   aja   piwulang   nyekela
[H1931](#)   [H5341](#)   [H7503](#)   [H0408](#)   [H4148](#)   [H2388](#)

Manuta marang pamerdi, aja kokeculake, iku reksanen, marga iya iku uripmu.

רָעִים :   בְּדָרָךְ   מְאֻשָּׁר   וְאֶל-   תָּבֵא   אֶל-   רְשָׁעִים   בְּאֶרֶץ   14
 tiyang-ala   ing-dalan-saking   mlampah   lan-aja   mlebet   aja   tiyang-duraka   ing-dalan-saking
[H1870](#)   [H0833](#)   [H0408](#)   [H0935](#)   [H0408](#)   [H7563](#)   [H0734](#)

Aja ngambah dalane wong duraka, lan aja tumapak ing lurunge wong ala.

וְעִבּוֹר :   מְעַלְיוֹ   שָׁטָה   בּוֹ   תַּעֲבֹר-   אֶל-   פְּרָעָהּ   15
 lan-lunga   saking-punika   mènçenga   punika   langkahi   aja   singkirana-punika
[H7847](#)   [H0408](#)

Dalan iku dohana, aja metu ing kono, nyimpanga lumakua terus,

אִם-   שָׁנָתָם   וְנִנְזָלָה   יִרְעוּ   לֹא   אִם-   יִשְׁנוּ   לֹא   כִּי   16
 yèn-boten   sare   lan-kapundhut   nglampahi-ala   boten   yèn-boten   sare   boten   amarga
[H8142](#)   [H1497](#)   [H3808](#)   [H3462](#)   [H3808](#)
 (יִכְשְׁלוּ) :   [יִכְשְׁלוּ]   לֹא   17
 njungkelaken   —   boten
[H3782](#)   [H3782](#)   [H3808](#)

awit wong iku padha ora bisa turu, yen durung nindakake piala, ngantuke ilang, yen durung gawe kesandhung wong;

יִשְׁתּוּ :   חֲמָסִים   וַיִּין   רָשַׁע   לֶחֶם   לְחֵמוֹ   כִּי   17
 ngombe   kekerasan   lan-anggur-saking   kadursilan   roti-saking   nedha   amarga
[H8354](#)   [H2555](#)   [H3196](#)   [H7562](#)   [H3899](#)

awit padha mangan roti pametuning duraka, sarta ngombe anggur pametune ambek siya.

נְאוֹר   הוֹלֵךְ   גָּנָה   כָּאוֹר   צְדִיקִים   וְאֶרֶץ   18
 lan-padhang   tambah   kang-sumunar   kados-pepadhang   tiyang-mursid   lan-dalan-saking
[H0215](#)   [H1980](#)   [H5051](#)   [H0216](#)   [H6662](#)   [H0734](#)
 הַיּוֹם :   נְכוּן   עֵד-   19
 dinten   sampurna   nganti
[H3117](#)   [H5704](#)

Nanging dalane wong mursid iku kaya pepadhang ing wayah esuk, kang mundhak-mundhak padhange nganti tumeka ing wayah tengange.

יִכְשְׁלוּ :   בְּמָה   יִדְעוּ   לֹא   כְּאֶפְלָה   רְשָׁעִים   דָּרָךְ   19
 kesandhung   ing-menapa   mangertos   boten   kados-pepeteng   tiyang-duraka   dalan-saking
[H3782](#)   [H4100](#)   [H3045](#)   [H3808](#)   [H0653](#)   [H7563](#)   [H1870](#)

Dalane wong duraka iku kaya pepeteng, padha ora sumurup apa kang marakake kesandhung.

הֵט־	לְאַמְרֵי	הַקְּשִׁיבָה	לְדַבְרֵי	בְּנֵי	20
dhyongna	dhateng-pangandikan-kula	migatèkna	dhateng-pangandikan-kula	anakku	
H5186	H0561	H7181	H1697		

: אָזְנֵךְ
kuping-panjenengan
[H0241](#)

He anakku, nggatekna tembungku, kupingmu telingna marang apa kang dakucapake:

: לְכַבֵּד	בְּתוֹךְ	שִׁמְרֵם	מֵעִינֵךְ	יִלְיִזוּ	אֶל־	21
manah-panjenengan	ing-tengah	simpena	saking-paningal-panjenengan	nyimpang	aja	
H3824	H8432	H8104		H3868	H0408	

kabeh iku aja nganti sumingkir saka ing ngarepmu, simpenen ana ing sajroning telenge atimu;

בְּשָׂרוֹ	וְלִכְל־	לְמִצְאֵיהֶם	הֵם	תִּיִּים	כִּי־	22
daging	lan-kanggé-sedaya	kanggé-tiyang-kang-manggihaken	punika	gesang	amarga	
H1320	H3605	H4672	H1992			

: מְרַפָּא
kasarasan
[H4832](#)

awit iku dadi panguripane wong kang nemu, lan dadi kawarasaning badane sakojur.

תּוֹצְאוֹת	מִמֶּנּוּ	כִּי־	לְכַבֵּד	נֶזְרֵר	מִשְׁמֵר	מִכְּל־	23
sumber	saking-punika	amarga	manah-panjenengan	njagaa	penjagaan	saking-sedaya	
H8444				H5341	H4929	H3605	

: תִּיִּים
gesang

Atimu reksanen kanthi waspada, awit iku etuking panguripan.

הִרְחֵק	שְׂפָתַיִם	וּלְזוֹת	פָּה	עֲקָשׁוֹת	מִמֶּנּוּ	הִסְרֵר	24
nebihna	lambe	lan-bengkoking	cangkem	bengkoking	saking-panjenengan	nyingkirna	
H7368	H8193	H3891	H6310	H6143		H5493	

: מִמֶּנּוּ
saking-panjenengan

Cangkem kang cidra singkirna saka ing awakmu, lan lambe kang kablinger buwangen kang adoh.

יִישְׂרוּ	לְעַפְפֵיךָ	וּבִיטוּ	לְנֹכַח	עֵינֶיךָ	25
lurus	lan-bulu-paningal-panjenengan	ndonga	dhateng-ngarep	paningal-panjenengan	
H3474	H6079	H5027	H5227		

: נִגְרֵךְ
ing-ngarep-panjenengan
[H5048](#)

Mripatmu kareben terus mandeng mangarep, lan pandelenge mripatmu tansah katujokna mangarsa.

: יִכְנוּ:	דְּרִכֶיךָ	וְכָל־	רִגְלֶךָ	מֵעֵנָל	פִּלְס	26
mantep	dalan-panjenengan	lan-sedaya	sikil-panjenengan	dalan	ratakna	
	H1870	H3605	H7272	H4570	H6424	

Metua ing dalan kang rata, sarta sakehe lakumu diajeg.

מַרְעָה:	רַנְלָה	הַסֵּר	וּשְׂמָאוֹל	יָמִין	תַּטְ-	אָל-	27
saking-kang-ala	sikil-panjenengan	singkirna	utawi-kiwa	tengen	mèncèng	aja	
	H7272	H5493	H8040	H3225	H5186	H0408	

| Aja menggok mangiwa utawa manengen, sikilmu edohna saka ing piala.